

Delavska enotnost

GLASILO GLAVNEGA ODBORA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

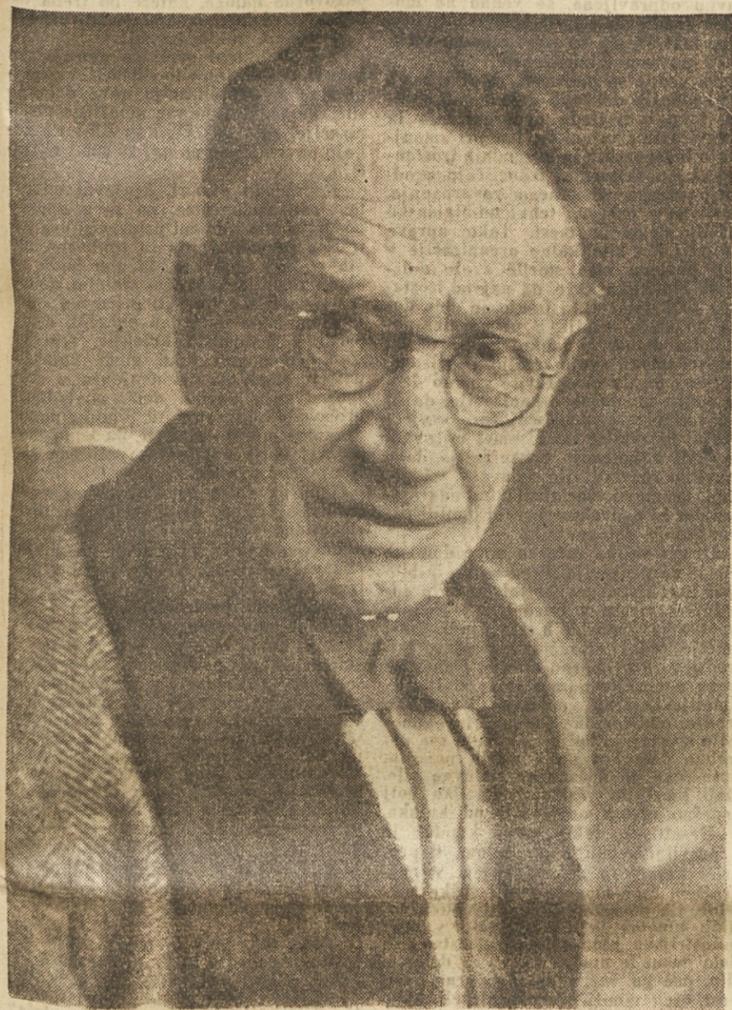
Poština plačana v gotovini.

Leto V. — Št. 24.

Ljubljana, 17. junija 1949

Mesečna naročnina 12 din. Izvod 3 din

OTON ŽUPANČIČ, PRVI SLOVENSKI LJUDSKI UMETNIK, UMRL

noval v cukrarni s pesnikom Murnom, ki ju je vezalo najgloblje prijateljstvo. Leta 1902. je končal filozofsko fakulteto in je že l. 1903. začel poučevati na I. državni gimnaziji v Ljubljani. Proforski poklic ga ni prevzel. Bolj in bolj se je jel posvečati pesništvu in tako je leta 1905. odšel v Pariz, kjer je zasnoval svojo veliko »Dumo«, v kateri poje tudi o naših izseljencih.

Od leta 1908. do 1910. je bil domači učitelj pri nemški plemiški družini v Bregenzu, Württembergu in v drugih krajih Bavarke, nekaj časa pa tudi na Turinškem. Nato se je stalno naselil v Ljubljani. Leta 1912. je bil dramaturg Deželne gledališča, leto kasneje pa je prevzel po umrlem Askercu arhivarstvo mestnega arhiva. Tu je mnogo delal. Poleg svojega lastnega ustvarjanja je začel tudi s prevajanjem iz svetovnega slovenskega, kar je še stopnjeval, ko si je leta 1913. ustvaril družino.

Po svetovni vojni je postal dramaturg Narodnega gledališča v Ljubljani, nato pa njegov upravnik, kjer se je zanimal za slovensko dramo in slovensko gledališko umetnost. Ko je bila ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti, je postal njen redni član, obenem pa je vodil Zavod za kulturo slovenskega jezika, postal pa je tudi dopisni član Jugoslovanske akademije v Zagrebu in Srbske akademije znanosti in umetnosti v Beogradu.

V narodno-osvobodilni borbi je Oton Župančič stopil na stran delovnega ljudstva, ki se je borilo pod vodstvom Komunistične partije za narodno in socialno svobodo, pošiljal je borcem svoje pesmi, ki so bile recitirane na stoterih mitingih in so budile vero v pravičnost narodno-osvobodilnega gibanja. Dajale pogum in visoko dvigale zavest; pa tudi po zmagi se je Oton Župančič ves predal borbi za socializem, pel je delovnim brigadam, naši borbi za osvobodene kraje, spremljal je ves naš politični razvoj in še 26. maja letos poslal pozdrav II. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, kjer pravi, da se zaveda velikega pomena, ki ga ima Zveza sindikatov za politično izobrazbo najširših množic in s tem za socializacijo naše domovine. Ta pozdrav je tudi njegov poslednji rokopis. Zadnje besede je zapisal delavskemu razredu.

Župančičevo delo je ogromno. Leta 1899. je izšla njegova »Časa opojnosti«. Naslednje leto »Pisanice«, Pesmi za mladino, leta 1904. »Čez plan«, 1908 »Samo-

govori«, leta 1913. »Lahkih nog naokrog«, leta 1915. »Sto ugank« in »Ciciban in še kaj«, leta 1920. »Mlada pota« in »V zarje Vidove«, nato pa je izšla leta 1924. »Veronika Deseniška«, tragedija v 5 dejanjih. Vmes in pozneje pa so sledili prevodi Shakespearea, Kreidolfa, Charlesa Dickens, Maupassanta, Daudeta, Chertona, Flauberta, Anatola Francea, Schillerja, Edmonda Rostanda, Balzaca, Hamsuna i. dr. Po osvoboditvi je izšla njegova zbirka »Zimzelen pod snegom«. V počastitev njegove sedemdesetletnice sta lansko leto izšli dve knjigi: »Sto pesmi« in »Veš, poet, svoj dolg«.

Župančič, mojster slovenske besede, ustvaritelj naše klasične lirike, veliki mladinski pesnik — je mrtev. Njegovo delo pa bo ostalo med nami, bodrilo nas bo, dvigalo — veliko in zadnjo sodbo nad njim pa bo izrekel sodnik — čas. In sodba bo padla Otonu Župančiču v dobro, saj že raste mladi pesniški rod,

ki mu je on bil učitelj in vzgojitelj in ki ga je imel tako rad.

V veliki borbi pa, ki jo vodijo zdaj proti nam razni državni sveta, naj nas spremljajo Župančičeve besede:

»In vi, ustvarjalci novih misli, graditelji stavbe bodočnosti, pisatelji in znanstveniki vseh jezikov sveta, ki stojite za svobodo misli, govora in tiska, za samoodlobo narodov, prijatelji, ki smo se znašli prav tukaj na jugoslovanskih tleh pred leti na skupni fronti zoper nemški nacizem, pogledajte naš položaj, poslušajte klic nas pisateljev maloštevilnega naroda, vzdignite svoj glas povsod, kjer imate svobodo besede, in povejte močnjakom tega sveta, ki mislijo, da se smejo igrati z usodo šibkejših, čeprav krepkodušnih narodov, povejte jim, da so nad vsako silo nedotakljive ideje človečanstva, ki ne sme biti nikjer in nikoli žaljeno, kar se sicer prej ali slej maščuje nad žaljivci.«

ZADNJE SLOVO OD VELIKEGA UMETNIKA

Tudi zadnji dan, dan pogreba našega ljudskega umetnika Otona Župančiča, je pokazal vso veliko ljubezen našega naroda do pesnika, ki je s svojim velikim srcem stal vse življenje ob strani svojega ljudstva. Že ko so prenesli krsto z mrtvaškega odra iz dvorane predsedstva vlade pred palačo ob desetih dopoldne, so bile zbrane velike množice ne samo ob poslovnih svečanosti pred predsedstvom vlade, temveč po vseh ulicah, koder bo krenil žalni sprevod proti pokopališču. Pred krsto samo so se poslovlili od Otona Župančiča poleg njegovih najbližjih domačih še: član Politbiroja CK KP Jugoslavije, podpredsednik zvezne vlade zunanji minister Edvard Kardelj, sekretar Politbiroja CK KP Slovenije, predsednik vlade LRS Miha Marinko s člani Politbiroja in CK KPS, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ Josip Rus, predsednik Ljudske skupščine

spremljal, sodeloval je v njem po svojih močeh, zasledoval je napredek obnove, posegal je s svojo besedo v vse važne dogodke naše nove ere. Bil je odločen pristaš socializacije našega življenja in vsega, kar je ljudska oblast uresničevala v našem življenju. Bil je globoko preverjen v pravilnost poti, po kateri teče naša nova zgodovina in je neomajno zaupal našemu državnemu vodstvu.

Po govoru Josipa Vidmarja je v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti in v imenu ljubljanske univerze, katere častni doktor je bil Oton Župančič, spregovoril dr. France Kidrič, nato pa se je razvil pogrebni sprevod. Na čelu spreveda so šli pionirji, pesnikova varovanka — vojna sirota, zastopniki Zveze sindikatov in zastopniki Zveze borcev. Sledili so jim mladina, ki je nosila vence, katerih je bilo nad 300. Godba JA je igrala žalostinke, za njo so mladinci in

Krsto s posmrtnimi ostanki Otona Župančiča so iz Predsedstva vlade LRS prenesli član Politbiroja CK KPS Vlado Krivic, podpredsednik vlade LRS dr. Marjan Breclj, rektor ljubljanske univerze dr. Anton Melik, predsednik MLO Ljubljane Matija Maležič, književnik Miško Kranjec in pesnik Matej Bor

LRS Ferdo Kozak, zastopniki JA, člani IOOF Slovenije in zastopniki Zveze borcev, Zveze sindikatov in drugih organizacij.

Navzoči so bili tudi zastopnik zveznega ministra za znanost in kulturo Puniša Perovič, direktor Instituta za družbene vede Boris Zihel, naš rojak ameriški pisatelj Louis Adamič, zastopnika Zveze književnikov Ivo Andrič in Cedomir Minderovič, zastopniki književnikov iz Hrvatske, Makedonije, Bosne in Hercegovine in Črne gore, zastopnika Srbske akademije znanosti in umetnosti, zastopnik Jugoslovanske akademije v Zagrebu minister Babič, kipar Anton Avguštinčič, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. France Kidrič s člani, rektor Ljubljanske univerze dr. Anton Melik s člani, člani Društva slovenskih književnikov, proforski zbori, člani Slovenskega narodnega gledališča, predstavniki kulturnih in znanstvenih ustanov itd., itd.

Pred začetkom pogreba se je od Otona Župančiča poslovil predsednik Prezidija Ljudske skupščine LRS Josip Vidmar, ki je med drugim poudaril, da se je Oton Župančič v začetku druge svetovne vojne zavedal, da »bo zmaga odpora, zmaga Komunistične partije v enem zamahu postavila i njegov narod i narode Jugoslavije v vrsto najnaprednejših narodov sveta, v vrsto tujih občestev, v katerih se snuje in kiše bodočnost človeštva.« Nadalje je dejal, da je Župančič po osvoboditvi spremljal novo življenje z mladostno pozornostjo. »Ne samo

mladinke nosili 100 župančičevih del, originalov in prevodov. Tik pred krsto so slovenski književniki nosili odlikovanja umrlega pesnika: Red narodnega osvobodjenja I. stopnje in Red bratstva in enotnosti I. stopnje. Sledil je pogrebni voz. Za njim je stopala njegova družina in sorodniki, zatem so šli predstavniki Partije, ljudske oblasti, republiške delegacije, delegacije množičnih organizacij, člani akademij, univerze, Društva slovenskih književnikov, Slovenskega narodnega gledališča, delegacije oblastnih in okrajnih ljudskih odborov, Narodna milica, mladinska delovna brigada Otona Župančiča, pionirji, člani raznih ustanov, sindikatov in tisočglava množica, ki se je hotela posloviti od umrlega pesnika.

Ob grobu, kjer že počivajo Dragotin Kette, Josip Murn in Ivan Cankar, se je od pesnika poslovil zastopnik zveznega ministristva za znanost in kulturo Puniša Perovič.

Za njim sta govorila še književnik Ivo Andrič in pisatelj Miško Kranjec, ki sta oba orisala veličastni lik velikega pesnika, ki je bojeval boj, ki je sestavni del borbe vseh delovnih ljudi sveta za svobodo, za kruh, za dostojanstvo človeka. Po govorih je moski zbor Slovenske filharmonije zapel žalostinko, nato pa so najbližji mu posipali prst na njegovo krsto. Ob grobu so se poslovili tudi Edvard Kardelj, Josip Vidmar in Miha Marinko, za njimi pa še ostali — in tako je bilo telo Otona Župančiča za zmeraj sprejeto v svobodno slovensko zemljo...

Čisto kratko je bilo sporočilo Predsedstva vlade Ljudske republike Slovenije dne 11. junija tega leta, »da je danes 11. junija 1945 ob 5. uri zjutraj umrl slovenski pesnik Oton Župančič, ljudski umetnik, član Prezidija Ljudske skupščine LRS, poslanec Ljudske skupščine FLRJ in Ljudske skupščine LRS, član Izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti itd.« Čisto kratko, suho, a je vendarle povedalo mnogo, premnogo. Povedal je, da je umrl pesnik, ki se je tako povezal s svojim narodom, da je stal z njim v njegovih težkih in dobrih dneh, da je ugasnila osebnost, ki je dala počat slovenski kulturi dvajsetega stoletja, in da je umrl človek, ki je svoje življenje posvetil in daroval svojem ljudstvu.

Ko so ga položili na mrtvaški oder, so se tisoči in tisoči poslovili od njega. Od otrok, ki jim je dal toliko svojega srca, do rudarjev, plavzarjev, tovarniških delavcev, kmetov, delovne inteligence do najvišjih predstavnikov naše oblasti — vsi, tihi in potrji, so mu poslednjt pogledali v obraz, kajti zavedali so se, da je to telo dajalo njihovemu življenju in njihovi borbi pobude, poguma, saj jim je pel o junaštvu, o svobodi, o pravici v najtežjih dneh:

»Se bo kdaj pomlad,
še bo napočil zor;
takrat volji zbor
pojde lovce klat:
plani čez Savo, plavaj čez Dravo —
zob za zob in glavo za glavo!«

On pa je ležal miren in spokojen. Tih obraz, mladosten in lep, kot da mu je smrt odvzela masko starosti in utrjenosti, je ležal pred tisoči in tisoči očmi, kakor bi govoril: »Dopolnjeno je — vse sem vam povedal.«

Oton Župančič se je rodil 23. januarja 1878 na Vinici v Beli Krajini. Sprva je živel na Vinici, kasneje pa v Dragatušu, kjer se je njegov oče pečal s trgovino. Tu je tudi hodil dve leti v ljudsko šolo, tretji razred pa je že obiskoval v Novem mestu, kjer se je tudi leta 1888. vpisal v gimnazijo. Že tu je začel s prvimi pesniškimi poizkusi in se seznanjal s slovensko literaturo. Ko pa je po četrtem letu gimnazije prišel v Ljubljano, kjer je študije nadaljeval, se je že spoznal s Shakespearejem, ki ga je tako vrljubil, da smo pozneje dobili čudovite prevode tega velikega dramatika. V Ljubljani se je tudi seznanil s Ivanom Cankarjem, ki ga je uvedel v »Ljubljanski zvon«, kjer je že kot osmošolec prvi nastopil, v poznejših letih (1917—1919) pa mu je bil urednik. Po maturi leta 1896. je šel štud-

dirat zgodovino in zemljepis na Dunaj. Tu se je družil predvsem s Ivanom Cankarjem, pa tudi z ostalimi slovenskimi in hrvatskimi književniki. Mnogo je razmišljal, bral, študiral in širil svoje obzorje, spoznaval umetnine drugih narodov in se izpopolnjeval — ob počitnicah pa se je vračal v Ljubljano, kjer je sta-

Glavnomu odboru
Sindikata za Slovenijo,
Ljubljana, da me bolere priklepa
na posteljo in se ne uvoce udeležiti
Vešjeja zborova uže kot gost. Zavedam
se velikega pomena, ki ga ima Zveza
sindikatov za politično izobrazbo naj-
širših množic in s tem za socializacijo
naše domovine. Iskreno pozdravljam
Vai Kongres, želeč mu naj lepšega uspeha
Naj prvi II. Kongres Zveze sindikatov
Jugoslavije za Slovenijo!
Naj šir naš veliki Marsal Bor!
26/V 1949 Vai Oton Župančič
Vai za jellasko! Eden izmed zadnjih Župančičevih rokopisov je pozdravno pismo, katerega je poslal II. kongresu ZS Slovenije

Zmagovito so izpolnili prvo polovico proizvodnega plana za leto 1949

V dneh pred zaključkom prvega polletja tretjega planskega leta — prve polovice naše petletke, se v naših podjetjih še stopenjuje borba in napori za izpolnitev in preseg proizvodnih planov. Tekmovanje se je še bolj zaostriло in vsak dan nam prinaša nove delovne zmage. Te zmage in uspehi so v nemajhnini meri rezultat sindikalnih kongresov, ki so sprejeli med svojimi sklepi kot najvažnejšo nalogo prenašanje izkušenj iz kolektivov v kolektiv. Proizvodna posvetovanja po kolektivih in posebne ekipe, katere so sestavile sindikalne organizacije za medsebojno pomoč med podjetji, so marsikje spremenile mnenje, da ni mogoče doseči polletnega plana.

Med podjetji, ki delajo že za drugo polovico petletke, je tudi

Obrat jeseniške železarnice

Obrat elektropeč v železarni Jesenice je 12. junija dopoldne izpolnil proizvodni plan in to z novo kakovostjo legiranega jekla.

Tovarna dušika v Rušah

Je 10. junija presegla plan v vrsti najvažnejših proizvodov. S tem, ko je presegla plan proizvodnje nitrofoskala za 23 odstotkov, je omogočila pravočasno dobavo tega umetnega gnojila v večjih količinah, kot določa plan. Polletni plan so presegli tudi v proizvodnji umetnega korunda, amonijaka, kisika, acetilena itd.

Med kemičnimi tovarnami Slovenije je izpolnila polletni plan tudi papirnica v Radečah in Tovarna »Donit« v Medvodah.

13. JUNIJA JE MARIBORSKA TOVARNA UMETNIH BRUSOV SWATY IZPOLNILA POLLETNI PLAN

Tovarna umetnih brusov v Mariboru je 13. junija izpolnila polletni proizvodni plan. Trud in napori, ki jih je delovni kolektiv tovarne umetnih brusov v Mariboru vlagal od začetka leta za čim uspešnejše izpolnjevanje proizvodnega plana, so rodili lepe uspehe. V ponedeljek 13. junija ob enajstih so izpolnili polletni proizvodni plan in s tem dosegli novo delovno zmago pri tekmovanju, da si obdržijo prehodno zastavo ministrstva za industrijo ter naslov »Zasluznega delovnega kolektiva kemične industrije LRS«.

Mežiški rudarji

so kljub povečanemu planu izpolnili plan proizvodnje svinčene rude za prvo polletje že 7. junija. Tik pred izpolnitvijo plana pa je tudi topilnica svinca.

Tovarna gumijs v Kranju

je izpolnila polletni plan po količini 23 dni, po vrednosti pa 28 dni pred rokom.

Pivovarna Union Ljubljana

je 14. junija izpolnila tudi plan proizvodnje piva s 101%. Plan proizvodnje kvasa, ki ga je dosegla že v začetku meseca, pa je medtem presegla za 24%.

Zmagala je sindikalna podružnica MLO Ljubljana

Na predlog sindikalne podružnice MLO Maribora je sindikalna podružnica Tajništva MLO Ljubljane sprejela 40 dnevno medsebojno tekmovanje v čast II. kongresa ZSS. Rezultate tega tekmovanja je pregledala in ocenila Komisija za izboljšanje dela pri Republiškem odboru sindikata uslužbencev državnih administrativnih in pravosodnih ustanov ter ugotovila, da je iz tekmovanja izšlo kot zmagovalec članstvo sindikalne podružnice Tajništva MLO Ljubljane.

Uspeh je rezultat temeljite priprave, izvedbe podrobnega tekmovalnega načrta, njegevo razdelitve na posamezne dekade ter medsebojnega tekmovanja vseh sindikalnih skupin podružnice.

Kakšni so rezultati tekmovanja v Ljubljani?

V 40 tekmovalnih dneh so se člani sindikata Tajništva MLO Ljubljane udeležili 53 študijskih sestankov s skupno udeležbo 743 članov. Za poglobitev in razširitev znanja, pridobljenega v strokovnih seminarjih, so organizirali še posebne strokovne študijske krožke, ki so se vršili tedensko.

V času tekmovanja so ustanovili pevski zbor, ki je nastopil na proslavi 8. obletnice ustanovitve OF ter 1. maja.

Opekarna Bukovžlak na čelu celjskih opekarn

Grafikon žgane in nežgane opeke pokazuje precej iznad 100%. Tako visoko so se povzpeli stolpci, da niti nimajo prostora na deski, temveč so procenti napisani kar na deščicah samih. Malo dalje, okoli tovarne, vidimo grafični prikaz v praksi. Po vsem dvorišču, v sušilnicah — povsod, kjer je kaj prostora, sama opeka — pol milijona je že gotovo zložena. Čaka samo na odvoz, da bo uporabljena za kapitalne gradnje, za kmetijska poslopja, stanovanjske hiše itd.

Zakaj pa prednjači ta opekarna? Prav za prav enostavna zadeva. Tovari obratovodja se je z delovnim kolektivom že v zimskem času pripravil na sezono. Namesto, da bi delavce odpustil, kakor so storile druge opekarnice, je z njimi do prodornosti uredil obrat. Prav posebno

Naša socialistična trgovina ima pravilno vlogo v našem gospodarskem sistemu

12. junija se je začel v Zagrebu II. kongres sindikata delavcev in nameščencev trgovskih podjetij Jugoslavije. Kongresu sta med drugimi prisostvovala član CK KPJ in minister za trgovino in preskrbo zvezne vlade Osman Karabegović in sekretar CO ZSJ Miša Pavičević.

V imenu CK KPJ in zvezne vlade je pozdravil kongres Osman Karabegović. Med drugim je poudaril veliko skrb in napore našega državnega in partijskega vodstva, da bi se izboljšalo življenje delovnih ljudi in da bi naš delovni človek, ki gradi socializem, tudi občutil vse prednosti te nove družbene ureditve. Poleg vseh razumljivih težav, ki se pojavljajo pri gradnji neke nove družbene ureditve, pa hočejo nekateri ljudje iz socialističnih držav Sovjetske zveze in držav ljudske demokracije, preprečiti izgradnjo socializma pri nas, čeprav s tem teptajo vsa ljudska načela, čeprav se izneverjajo tistemu, kar je bilo vedno sveto v delavskem gibanju — resnica in pravica.

Da je naša država dosegla napredek pri preskrbi delovnih množic s povečanjem prometa blaga iz leta v leto in v pogledu organizacije celotne naše socialistične trgovine, dokazujejo naslednje številke: leta 1948 je bil planirani promet blaga presežen za 3,8%. V zajamčeni preskrbi je bil ta promet izpolnjen s 25 milijardami 945 milijoni 496 tisoč, v republiški preskrbi pa je plan po nepopolnih podatkih presežen za 23%. V trgovini po vezanih cenah je izpolnjen z 10 milijardami, 141 milijoni, 550 tisoč in presežen za 0,1%, v svobodni trgovini pa z 51 milijardami, 350 milijoni 524 tisoč. Z ozirom na uresničen plan prometa blaga v letu 1948 je bil letos planirani promet povišan za 17%, kar dokazuje, da se naš promet veča in da se izboljšuje preskrba delovnega ljudstva.

Minister Karabegović je nadalje govoril, da je najznačilnejše v naši trgovski mreži postopna odprava privatnega sektorja in neprestano širjenje ter krepitev socialističnega sektorja trgovine. Že leta 1946 je v naši trgovini imel vodilno vlogo državni sektor, ki je konec leta obsegal 42%, zadržni 46%, privatni pa le še 1,4% naše trgovine. V prometu obsega državni sektor 53,1%, zadržni 36,6% in privatni 1,1% vsega prometa v naši državi, kar je najzgovornejša priča, da igra trgovina pravilno vlogo v našem gospodarskem sistemu in kako reaktivne so izmišljotine informbirojevcev, da ne odpravljamo kapitalističnih elementov v naši trgovini, zlasti še, ko nam je znano, da je na Madžarskem še danes 25% veletrgovine v privatnih rokah, trgovine na drobno pa je v privatnih rokah še 80%. Na Poljskem pa je v privatnih rokah 4% prometa z industrijskim blagom in 84% trgovine na drobno.

Po govoru ministra Karabegovića je pozdravil kongres sekretar CO ZSJ tov. Miša Pavičević, ki je govoril o nalogah sindikatov v izgradnji socialistične trgovine in izboljšanju preskrbe delovnega ljudstva. Nato je podal poročilo sekretar Centralne uprave tov. Slobodan Čirić o delu podjetij CU sindikata delavcev in nameščencev trgovskih podjetij Jugoslavije od I. do II. kongresa. Med drugim je govoril o vlogi in delu sindikatov pri usposabljanju trgovskih kadrov in kulturno-prosvetnem delu. Ko je govoril o razvoju socialističnega sektorja trgovine in informbirojskih klevetah, je dejal: »Na klevete smo odgovorili s še večjo enotnostjo naših vrst, z izvrševanjem in preseganjem nalog, katere postavlja pred nas naša Partija in naša vlada. Tudi v bodoče se bomo s še večjim poletom in požrtvovalnostjo borili, ker se zavedamo, da je od našega dela odvisna čimprejšnja izgradnja socializma — boljše in lepše življenje.«

S konference sindikalnega aktiva v Kranju

V Kranju je bila konferenca sindikalnega aktiva, katero so sklicali, da bi odpravili napake in čim uspešneje izpolnjevali naloge resolucije, poslani II. kongresu ZSS, ter uspešno izpolnili prvo polovico naše petletke. Konferenca je ugotovila, da še nimajo vsi kranjski kolektivi uvedene konference tekmovalnosti in da posvečajo premalo pozornosti udarnikom in racionalizatorjem. Da se bo izboljšala kakovost, da bodo pravilno organizirali delo, sistemizirali delovna mesta in nagrajevali po delu, morajo uprave podjetij tesneje sodelovati s partijsko organizacijo. Prav tako morajo v Kranju posvečiti več skrbi ustanavljanju otroških jasli in domov igre in dela.

Za dvig sindikalnega kadra bo okrajni svet organiziral večerini sindikalni tečaj, začel bodo z ustanavljanjem novih brigad po podjetjih in še bolj razvili propagando za ustanavljanje hranilnih blagaj pri podjetjih.

Ob tej priliki so tudi razdelili nagrade podružnicam, zmagovalkam v predkongresnem tekmovanju. Na vseh področjih se je najbolje izkazala podružnica zdravilišča a Golnik, ki med drugim pomaga tudi pri preobrazbi vasi. Druga najboljša podružnica je Megrad, tretja pa Inteks.

Sindikalni aktivisti so šli s konference trdno odločeni, da bodo sklepe II. kongresa ZSS dosledno izvajali, s čimer bodo tudi dokazali, da nas klevete informbiroja ne bodo odvrnile s poti, katero nam je začrtala naša KPJ s tovarišem Titom na čelu.

Vključimo vse rezerve delovne sile v plansko proizvodnjo

Za uspešnejše izpolnjevanje vseh planskih nalog industrijske proizvodnje, zlasti težke industrije in kapitalne izgradnje, je pri nas sedaj najbolj pereče pomanjkanje delovne sile. V herojski borbi za izpolnitev letošnjega polletnega plana naše sindikalne organizacije vsak dan poročajo, da jim manjka delavcev, da bi lahko samo z novimi delavci izkoristili vse proizvodnje zmogljivosti. Vsak dan se vrstijo poročila, da niso vsi stroji zasledeni, ker ni strokovnih delavcev, objekt še ni dograjen, ker ni delavcev. Za kapitalno izgradnjo potrebujemo novih delavcev, hidrocentrala bo šla v obrat do 29. novembra t. l., če bomo dobili novih delavcev, v podjetju imamo mladince, ki želijo v strokovne šole in tehnikume, na njihova mesta morajo priti novi delavci itd. itd.

Ceprav je pri nas brezposelnost že davno odpravljena, še vedno ne moremo trditi, da so vsi ljudje pravilno zaposleni in da so vse delovne možnosti povsem izkoriščene.

Še vedno so možnosti, da dvignemo pri sedanjih delavcih delovno disciplino, tako v pogledu neopravičenih in opravičenih izostankov, kot pri zmanjšanju bolezenskih in neugodnih izostankov, ko posamezniki izkoriščajo ugodnosti našega socialnega zavarovanja, zlasti pa z uspešno tehnično-higiensko zaščito delovnih mest. Tako uprave podjetij kot sindikalne organizacije v tem pogledu niso storile svoje dolžnosti. Statistika kaže, da največ izostajajo tisti delavci, ki imajo še delo doma na svoji zemlji. S primernim političnim delom bi lahko uspešni, da bi delavci oddali svojo zemljo v zadrugo, ali vsaj to, da bi opravile glavno delo na polju množične organizacije, da bi delavce ostal v tovarni, pri svojem stroju, ki nikdar ne bi smel mirovati. Pa tudi z notranjo organizacijo dela, pravilno razvrstitvijo delavcev, tehničnimi normami, socialističnim nagrajevanjem bi nedvomno precej omilili pomanjkanje delovne sile.

Druga velika rezerva nove delovne sile je na podeželju. Pred vojno je bilo naše kmetijstvo po zaostalosti na predzadnjem mestu v Evropi, saj je bilo na 100 ha zaposlenih 114 ljudi. Naši kmetje tedaj niso imeli strojev, niti sredstev za primerno orodje. Danes pa se na podeželju poraja novo življenje. Kmetijski stroji, moderno kmetijsko orodje, obdelovalne zadruge in ekonomije izvršujejo bolje in hitreje vse potrebne delo kot pa v starih pogojih. Spreobčene je že mnogo delovne sile. Mali kmet na vasi se vsak dan bolj uspešno otresa odvisnosti od kulaka.

Desettisoče takih malih kmetov je s pravilnim političnim delom, s prepričevanjem in dokazovanjem v najkrajšem času mogoče rešiti vsake revščine, jih povsem osvoboditi vpliva velikih kmetov in jih vključiti v naše industrijsko plansko gospodarstvo. To delo pa ni le naloga uprav za delovno silo, pač pa važna in odgovorna dolžnost vseh množičnih organizacij, vseh aktivistov, predvsem pa vsakega člana naše Partije in sindikatov.

Tudi večina naših žena še vedno ni vključenih v proizvodni proces. Ker je stara kapitalistična družba žene brezvestno izkoriščala in zapostavljala, se nekatere še niso povsem otresle občutka manjvrednosti. Poleg tega pa danes ovira hitrejšo zaposlovanje žene tudi premajhna skrb za ustanavljanje uslužnostnih podjetij, ki so jih dolžni ustanovljati mestni in krajevni ljudski odbori. Več jasli, DID-ov, menz, pralnic, šivalnic itd. bo prav gotovo sprostil tisoče delavoljnih in sposobnih žena,

ki se bodo vključile na delo v podjetju in ustanove.

Na samih delovnih mestih pa je treba bolj skrbeti, da bo žena dobila delo po svoji fizični sposobnosti, da si bo lahko čimprej pridobila tudi vse potrebno strokovno znanje. Posledno je treba izvajati vse zaščitne predpise za delavko-mater itd. Se vedno se dogaja, da so ponekod zaposleni moški na lažjih delih kot žene, da se žene zaposlujejo le za čiščenje in pospravljanje. Na Jesenicah pa so delavke varilke in žerjavovodje, v TAM strugarke, v Iskri je žena finomehanik, drugje električar itd. Prav povsod lahko žene z uspehom zaposlimo, samo odstraniti moramo tiste, ki tega ne morejo izvesti, ali celo zavirajo izvedbo.

Ko bomo prirediteli v našo proizvodnjo več tisoč novih delavcev, pa bodo imele sindikalne organizacije posebno odgovorne naloge, katere bo treba takoj in z globokim čutom odgovornosti v določenih rokih izvršiti.

Vsi sindikalni sveti se morajo pripravi za delovno silo vključiti v okrajni štab za mobilizacijo nove delovne sile. Tu sodelujejo vse množične organizacije, zato naj OS-i in KS-i ne čakajo povabil, pač pa naj se sami vključijo.

Republiški odbori, krajevni odbori in zlasti podružnice, pa so z upravo podjetja takoj dolžni pripraviti vse potrebno za stanovanje in prehrano novih stalnih delavcev, ki jim bodo po planu dodeljeni. Novim stalnim delavcem je treba pripraviti primeren sprejem, da bodo prvi dan občutili, da so prišli v tovarniški kolektiv, ter jim stalno pomagati tako glede splošnih potreb, zlasti pa pri uvajanju v delo, spoznavanju načina dela, obvladavanju proizvodnih sredstev itd. Sindikalne podružnice morajo skrbeti, da bodo novi delavci vključeni tudi v politično življenje podružnice.

Isto pa velja za delavce začasnih frontnih brigad, pri katerih bo tovariški odnos vseh stalnih delavcev, poleg agitacije, največ prispeval, da jih bo čim več ostalo na stalnem delu v proizvodnji.

Sindikalne podružnice bodo lahko ogromno pomagale organom za mobilizacijo novih delavcev s tem, da bodo sklicevale po pododborih ali grupah sestanke z delavci s podeželja, jih oborožile za agitacijo na vasi, pa tudi s konkretnimi obveznostmi, koliko novih delavcev posameznik lahko privede na delo iz domače in sosedne vasi. Nedvomno pa bodo delovni in kulturni obiski na vasi, kjer bi pomagale posebne agiteke z živo besedo — prepričevanjem in dokazovanjem o pomenu in ugodnosti industrijskega dela — želi velike uspehe. Tudi dobra nazorna agitacija v tovarni in na vasi je ogromnega pomena, ki bi jo bilo treba poziviti.

Prav tako naj se organizirajo delovne brigade, ki bodo dogovorno z vaškimi odbori OF, AFZ, ZB, LMS itd. pomagale v prostem času obdelati zemljo (košnja, okopavanje, žetev, mlavec itd.) tistih delavcev, ki so se vključili v plansko delo, bodisi v industrijo, gradbenstvo ali gozdarstvo.

Pravilno delo in sodelovanje s pristojnimi organi vseh sindikalnih organizacij bo omogočilo izvršiti vse postavljene plane za mobilizacijo nove delovne sile in pravilno vključitev v planirano podjetja. Ta široka akcija je velikega pomena, je važna politična naloga, s katero izpolnjujemo program naše Partije, ki nas pod Titovim vodstvom vedno hitreje vodi v socializem. M. B.

Delavsko uslužbenske restavracije in menze okraja Kranj v prvomajskem tekmovanju

Delavsko-uslužbenske restavracije in menze okraja Kranj so sprejele za čim boljše prehrano našega delovnega človeka v mesecu januarju 1949 polletno medsebojno tekmovanje. Tekmovalne točke obsegajo dvig kalorične vrednosti hrane, kulturno potrežbe, discipline osebia in higijene, prav tako pa tudi znižanje loma stekla in porcelana, režijskih stroškov, izboljšanje administrativnega po slovanja in drugo.

Takoj pri tem tekmovanju je bila imenovana komisija zastopnikov OLO, OS in sindikalnih podružnic, ki je v tem času dvakrat pregledala poslovanje DUR in menz. Že pri prvem pregledu sta stopili vidno v ospredje DUR Standard in DUR Sava, ki sta bili prav do zadnjega dne v borbi za mesto zmagovalca. Prvo mesto je dosegla DUR Standard, ki je imela ves čas tekmovanja redna tedenska posvetovanja z osebjem DUR in štirinajstdnevna posvetovanja z abonentii. To je zelo dvignilo kvaliteto DUR, ker so se na sestankih abonentov obravnavale vse vidnejše napake, pa tudi objavljale na tovarniškem Sten-čaju. V tej restavraciji znaša kalorična vrednost hrane 3261 kalorij, k čemur je predvsem pripomogla lastna ekonomija in iznajdljivost upravnika. Lom stekla znaša samo 0,9 odstotka, režijske stroške so v DUR Standard znižali od 6 na 4 odstotke, ker so kurili skoraj mesec dni z odpadki lesa iz tovarne. Potrežba je na višku, odnos uslužbencev do abonentov je vljuden, čistoča in red povsod, disciplina osebia je vzorna. Poleg svojega dela so napravili uslužbenici 3600 ur prostovoljnega dela.

Tudi DUR kolektiva »Savac« se je v tem tekmovanju vidno izboljšala in je dosegla le nekaj točk manj kot DUR Standard. Kalorična vrednost hrane je 2860 kalorij. Lom stekla znaša 2%. Režijske stroške so znižali od 6 na 3,25 odstotka.

Prav nasprotna tema dvema restavracijama pa je DUR Tiskanina, kjer ne znajo izkoristiti svojih lokalnih virov za zboljšanje hrane. Dasi imajo lastno ekonomijo, morajo delavci jesti konzervirano solato, od časa do časa pa kupi DUR solato na prostem trgu po 50 do 100 din kg. Večkrat je abonentom servirano pokvarjeno meso. V kuhinji vlada premajhna čistoča. Sestanki osebia in abonentov niso redni, poročila o tekmovalnosti ta restavracija ni pošiljala.

V DUR Predilnice Tržič je komisija ugotovila slabo disciplino, higijena je zanemarjena, tudi razporeditev dela ni pravilna.

V DUR lesno-industrijskega podjetja Skofja Loka se odbor uprava podjetja in sindikalna podružnica vse premalo zanimajo za delavsko-uslužbenske restavracije. V skladišču ni kartoteke in evidencije. Skladiščnik, ki je preobremenjen z delom, saj je obenem tudi upravnik in ekonom, nima točnega pregleda nad blagom, kar je komisija ugotovila.

V preskrbi iz ekonomiji se je najboljši odlikovala tovarna Tekstilindus, ki je do maja prodala DUR 900 kg razne zelenjave, solato pa daje tudi svojim delavcem po primerni ceni.

Prvomajsko tekmovanje je torej pri nekaterih delavsko-uslužbenskih restavracijah dvignilo kvaliteto in izboljšalo poslovanje, to seveda predvsem tam, kjer je DUR tesno povezana z upravo podjetja in sindikalno podružnico, odkrile pa so se pri posameznih DUR tudi velike napake, ki jih bo treba v najkrajšem času odpraviti. Iz tega tekmovanja pa so, žal, izpadle nekatere DUR, in to Inteks, Iskra tovarna športnih rekvizitov, Ziri, kamnolom Kokra, Triglav Tržič, da katerim se najbrž ni zdelo vredno, da sodelujejo pri tem tekmovanju, ki bi lahko ob sodelovanju in aktivnem delu vseh mnogo bolj izboljšalo prehrano našim delovnim ljudem.

Med brigadirji frontne brigade pod Storžičem

Sonce se razliva po Jezerskem. Bela cesta se vije od meje navzdol, se spušta v ovinke in leče kot srebrn pas skozi gozdove in čez polja. Storžič se s svojimi skalami dotika neba in opreza nad zelenimi gozdovi, ki ga obdajajo od vseh strani. Ej, ti naši gozdovi! Nekoč so bili last češkega grofa Lamezana, ki jih je imel le za svojo osebno zabavo, za sport, gorje, če si mu odsekalo vejo, nabiral suhljate, zdaj so ti gozdovi naši, socialistični! Kako so bili zanemarjeni! Nihče jih ni redil, dreveje je raslo vseprek, le ozke steze so bile med njimi. Kaj je bilo mar grofu vse to, ki je imel na tisoče hektarjev gozdov, bog ve kaj na svetlu! A zdaj je to naše! Gozdove bomo očistili, zgradili ceste, les je naše zlato. Zanj bomo dobili stroje. Stroji bodo odgnili našo industrijo in naše kmetijstvo, zgradili bomo socializem.

Pršla je tretja frontna brigada »Lidije Šentjurčeve«. Naselila se je pod Storžičem, si postavila barake, in glejte, vase delovne ljudi, sekire so zapete. Sedemnajst desetletij se je pognalo, in rezultat: 51% doseženega plana pri hlodovini, 46% pri jamskem lesu. Tekmovanje, preseganje norm!

Ko sem te dni obiskal tajnika krajevnega ljudskega odbora v Jezerskem, mladega, slokega človeka, in ga povprašal to in ono, je povedal:

»Takole je. Mi spadamo v tretjo frontno brigado. Pet tisoč šest sto kubičnih metrov moramo posekati in lesu dati končno obliko. Bomo. Prišli so od vseh koncev in krajev, tudi od nas jih je šlo deset na delo in šest za vožnjo. Storjen bo — prej ne bomo odnehali... O! Delavci so kvalificirani gozdni delavci, naše žene pero brigadirjem. Če smo iz-

Pod Storžičem dela in dosega vedno boljše uspehe brigada Lidije Šentjurčeve

Najzaslužnejši mežiškega rudnika so prejeli priznanje

V soboto 11. junija je bila v Mežici redka slovesnost. 21 tovarišev je prejelo visoka odlikovanja — rede in medalje dela, s katerimi jih je odlikoval Prezidijski ljudski skupščine FLR. Z vseh naselij, kjer stanujejo člani mežiškega rudarskega kolektiva, so prišli najboljši med najboljšimi. V teh dneh, ko je rudnik Mežica kot prvi med rudniki barvastih kovin izpolnil polletni plan izkopsne rude in surovega svinca in s tem ponosno in dostojno polletni plan izkopsne rude surovega svinca in s tem ponosno in dostojno odgovoril na poziv trepčanskih rudarjev, je tudi slovesnost ob podelitvi odlikovanj zadobila velik socialistični pomen.

V dvorani Doma kulture je zagrala godba in nato je predsednik sindikata rudarjev tov. Sušelj Evald pozdravil vse odlikovance in ostale goste. Ob zaključku svojega govora je govoril o liku odlikovanca reklet: »Nosite s ponosom ta odlikovanja, kajeta vam je podelilo ljudstvo. Zavedajte se, da bodo od danes dalje gledali na vas vsi naši rudarji in topilci, vsi člani Fronte in sindikata in v vas iskali vzor prvoborcev za socializem.«

Za tem je odlikovance pozdravil tov. Brimcan Franc, pomočnik direktorja in sekretar rudniškega komiteta. Priznanje dela, naporov in z mnogo kronanih uspehov je bila razdelitev odlikovanj. Šestkratni udarnik in novator Prosen Luka je prvi prejel red dela II. stopnje. Ko je prejel mnogo odlikovanj, so misli mnogih prehodile pot podvigov podjetja od osvoboditve pa do danes. Ze v letu 1945, ko so v rudniku bila vrtalna kladiva v tako kritičnem stanju, da je obstajala nevarnost, da se bodo morala odkopna mesta iz dneva v dan zmanjševati, je tov. Prosen tih in brez hrupa v popoldanskih urah sam v kovaški delavnici razstavljal kladiva in poizkušal rešiti vprašanja zapornih vzmeti, da bi »Hollman« spet lahko rezali skale v jami. Prvo tako popravljeno kladivo je vzdržalo šest dni in bilo potem izrabljeno tako kot prej. Kopač, ki ni vedel, da je delavci ob obnovljeni kladivom iz rok tov. Prosen, se je pohvalno izrazil, da je kladivo dobro delalo, dokler se ni ponovno izrabilo. Večkratne izboljšave na kaljenju materiala in drugačen način obdelave so omogočili, da je dokončno obnovljeno kladivo postalo enakovredno novemu. Do danes jih je obnovil več sto. To je bil Prosenov prvi novatorski uspeh. Pa tudi; ob montaži kompresorja, pri črpalnih in lami, pri izgradnji nove flotacije je

peljali elektrifikacijo Jezerskega, bomo tudi to!

»Kakšna je vaša naloga pri tem delu?« sem ga vprašal.

Nasmehnil se je in mi odgovoril:

»Najprej pobruščavanje. Tla so mehka, veš, cest in polov ni; polagamo bruna, da bomo lahko vozili. Dobro. Medtem redčimo, saj ni bilo sekano kdo ve koliko časa! Dobili bomo jamski les — vidiš! Mi smo navajeni delati. Ko bomo postavili, kar je potrebno za plan, se bomo vrgli na zadržni dom, zgradili si bomo gospodarske prostore, prostore za kulturno-prosvetno delo, dvorano, ambulanto, pisarno, knjižnico, čitalnico, vse pod eno mogočno streho, in če boš prišel čez dve leti, se boš začudil na glas, boš videl!«

Barake so čiste, snažne. Brigadirji spe v dveh vrstah na pogradih, nekateri v prillitju, drugi v prvem nadstropju. Kuhinja deluje v redu, čeprav so spočetka imeli težave. Ni šlo in ni šlo. Zda so zadovoljni. Pred barako, kjer je štab brigade, je slavolok. Napis: »Frontna gozdna brigada« pove, od kod so prišli, kdo je dal delavce.

Pride mimo visok, suhljat človek, menca si žuljave roke in si ogleduje skladovnice debel, ki čakajo, da jih odpeljejo v dolino.

»No, kako je, tovariš?«

»Kako, ha, ha!« se smeje in zamahne z obema rokama, kot bi hotel naložiti ves la kup na rame.

»Zadovoljen sem. Gre, kakor treba. Vse je drugače, kot je bilo nekoč! Nov red! Nov sistem! Brigade. Socialističen sistem dela! In tudi meni gre izpod rok. Kar mimogrede sem se naučil, čeprav sem bil včasih mizar, to se pravi mizar-ski pomočnik. Ha, ha, če se spomnim, kako mi je gospodar odraščal ob sobo-

taš tistih nekaj par za izdelke, ki sem mu jih jaz napravil. In še upiral se nisem. Sem menil, da je kar prav tako, da jaz delam, on pa moje delo uživa. Pa sem šel med partizane in so se mi odprle oči na stečaj. Zda ni več izkoriščanja — in zato rad delam, čeprav sem včasih jezen kot pajek!«

Začudeno sem ga pogledal in vprašal:

»Jezen? Zakaj?«

»I,« in spet je zamahnil z rokami po zraku. »Včasih ga tudi lomijo! Premalo ljudem razložo vse te stvari. Za primero, kakšnega velikega pomena je gozdarstvo, kakšne koristi ima od tega država, mi vsi, pa tu in tam prehrana — in ker ljudje niso prav poučeni, se ustrašijo začasnih težav, zboje se. Vidiš, tako! Zadržni nam naš kurir sploh ni povedal vseh sklepov komandanta in nalog, ki jih imamo. Vrag ga vеди, morda zanalašč, kaj češ, oportunist... Morda se je zbal dela, morda je nagajal, premalo smo tudi včasih povezani z gozdno upravo, vidiš, takrat sem jezen.«

Še jaz sem se posmejal in reklet:

»Pa saj to ni dostikrat!«

Pokimal je in mi odgovoril:

»Spočetka je bilo večkrat, zdaj pa že leče. Hudirja, saj presegamo norme! Pa presegli bomo tudi plan! Ali meniš, da se bomo dali v zobe brigadi Franceta Rozmana-Staneta, ki je sklenila, da bo kar do dvajsetega tega meseca presegla plan sečne in izdelave za petnajst odstotkov. Ne in ne!«

»Kaj pa počitek?«

»I! Imamo časopise, stenšas, brošure, sestanke, pa razne kulturne skupine nas obiskujejo, nam zapojejo, zaigrajo. Včasih smo se menili, ko smo brali, kako je drugod, da bi bilo prav, da bi tudi naši pisatelji prišli med nas, nam tudi kaj povedali in prebrali, pa se tudi kaj naučili, da bi tudi o nas pisali. Mi smo tudi pomembni, kajli mi, smo del vsega velikega peletnega načrta. Kako boš ljudem povedal, kaj vse in kako vse se dela, če ne vidiš, če nisi zraven. Če ne govoriš z nami. Če nas ne opazuješ. Če z nami ne živiš? Pa tudi nekaj drugega bi videl. Nasprotja med nami in kulaki. Pravi, pravcati razredni boj, ki se bje na deželi. Govorice. Laži. Propaganda. Sabotaža. Vidiš, zadnjič je nek pijan šofer zavozil v prepad. Kaj so govorili, da se je nesreča pripetila pri delu in ljudi je bilo strah. Tako je. Le povej jim. Tuka je se ustvarja plan, tu je življenje, ne v ozki sobi mesta ali celo v kavarni.«

Odšel je, visok, nekoliko sklonjen, zavil je in je že izgubil v gozdu, od koder so odmevali zvoki sekir, hreščanje podirajočih se dreves, klicanje in lomstenje. Sonce je sijalo, od nekdaj pa se je oglašala vesela pesem, ki se je razlivala čez in čez po gozdovih in dolinah, pesem živga življenja. Peli so jo ljudje in gozdovi in trate in samo nebo, ki je ležalo nad prirodo in jo zadovoljno matrililo: pesem rasti, pesem dela...

taš tistih nekaj par za izdelke, ki sem mu jih jaz napravil. In še upiral se nisem. Sem menil, da je kar prav tako, da jaz delam, on pa moje delo uživa. Pa sem šel med partizane in so se mi odprle oči na stečaj. Zda ni več izkoriščanja — in zato rad delam, čeprav sem včasih jezen kot pajek!«

Začudeno sem ga pogledal in vprašal:

»Jezen? Zakaj?«

»I,« in spet je zamahnil z rokami po zraku. »Včasih ga tudi lomijo! Premalo ljudem razložo vse te stvari. Za primero, kakšnega velikega pomena je gozdarstvo, kakšne koristi ima od tega država, mi vsi, pa tu in tam prehrana — in ker ljudje niso prav poučeni, se ustrašijo začasnih težav, zboje se. Vidiš, tako! Zadržni nam naš kurir sploh ni povedal vseh sklepov komandanta in nalog, ki jih imamo. Vrag ga vеди, morda zanalašč, kaj češ, oportunist... Morda se je zbal dela, morda je nagajal, premalo smo tudi včasih povezani z gozdno upravo, vidiš, takrat sem jezen.«

Še jaz sem se posmejal in reklet:

»Pa saj to ni dostikrat!«

Pokimal je in mi odgovoril:

»Spočetka je bilo večkrat, zdaj pa že leče. Hudirja, saj presegamo norme! Pa presegli bomo tudi plan! Ali meniš, da se bomo dali v zobe brigadi Franceta Rozmana-Staneta, ki je sklenila, da bo kar do dvajsetega tega meseca presegla plan sečne in izdelave za petnajst odstotkov. Ne in ne!«

»Kaj pa počitek?«

»I! Imamo časopise, stenšas, brošure, sestanke, pa razne kulturne skupine nas obiskujejo, nam zapojejo, zaigrajo. Včasih smo se menili, ko smo brali, kako je drugod, da bi bilo prav, da bi tudi naši pisatelji prišli med nas, nam tudi kaj povedali in prebrali, pa se tudi kaj naučili, da bi tudi o nas pisali. Mi smo tudi pomembni, kajli mi, smo del vsega velikega peletnega načrta. Kako boš ljudem povedal, kaj vse in kako vse se dela, če ne vidiš, če nisi zraven. Če ne govoriš z nami. Če nas ne opazuješ. Če z nami ne živiš? Pa tudi nekaj drugega bi videl. Nasprotja med nami in kulaki. Pravi, pravcati razredni boj, ki se bje na deželi. Govorice. Laži. Propaganda. Sabotaža. Vidiš, zadnjič je nek pijan šofer zavozil v prepad. Kaj so govorili, da se je nesreča pripetila pri delu in ljudi je bilo strah. Tako je. Le povej jim. Tuka je se ustvarja plan, tu je življenje, ne v ozki sobi mesta ali celo v kavarni.«

Odšel je, visok, nekoliko sklonjen, zavil je in je že izgubil v gozdu, od koder so odmevali zvoki sekir, hreščanje podirajočih se dreves, klicanje in lomstenje. Sonce je sijalo, od nekdaj pa se je oglašala vesela pesem, ki se je razlivala čez in čez po gozdovih in dolinah, pesem živga življenja. Peli so jo ljudje in gozdovi in trate in samo nebo, ki je ležalo nad prirodo in jo zadovoljno matrililo: pesem rasti, pesem dela...

Odšel je, visok, nekoliko sklonjen, zavil je in je že izgubil v gozdu, od koder so odmevali zvoki sekir, hreščanje podirajočih se dreves, klicanje in lomstenje. Sonce je sijalo, od nekdaj pa se je oglašala vesela pesem, ki se je razlivala čez in čez po gozdovih in dolinah, pesem živga življenja. Peli so jo ljudje in gozdovi in trate in samo nebo, ki je ležalo nad prirodo in jo zadovoljno matrililo: pesem rasti, pesem dela...

Odšel je, visok, nekoliko sklonjen, zavil je in je že izgubil v gozdu, od koder so odmevali zvoki sekir, hreščanje podirajočih se dreves, klicanje in lomstenje. Sonce je sijalo, od nekdaj pa se je oglašala vesela pesem, ki se je razlivala čez in čez po gozdovih in dolinah, pesem živga življenja. Peli so jo ljudje in gozdovi in trate in samo nebo, ki je ležalo nad prirodo in jo zadovoljno matrililo: pesem rasti, pesem dela...

Frontne brigade mariborskega gozdnega gospodarstva tekmujejo

Zelo živahno je sedaj na področju pohorskih gozdov. Številne frontne brigade prihajajo iz vseh delov Slovenije, da tam v obširnih gozdovih Pohorja pomagajo izpolnjevati naše planske naloge v gozdnem gospodarstvu. Sedaj že žanjejo lepe uspehe in ne zaostajajo mnogo za rednimi gozdnimi skupinami. Z nenehnim medsebojnim tekmovanjem dvigajo proizvodnost dela ter iz dneva v dan lepše dosežajo ter presegajo norme.

Doinjelendavska brigada »Verčko-Ribnica« si je priborila prehodno zastavo. Ta brigada je do sedaj dosegla v hlodovini 80%, v jamskem lesu 24%, v celuloznom pa 24,2% celotnega plana sečne in izdelave. V ljutomerskem okraju je Osvobodilna fronta organizirala 5 frontnih brigad. Brigada Ivana Korčiča iz ljutomerskega okraja je z dobro organizacijo izvedla tekmovanje med skupinami in bataljoni. Sprejeli so tekmovanje, ki ga je napovedala Vojkova brigada vsem brigadam Slovenije. Tudi frontna brigada Stefana Huzjana, sestavljena iz frontovcev vasi madžarskih manjšin Gornji in Spodnji Lakuš, Žitkovci in Doline, so na sečnji gozdov v Lehnu na Pohorju.

Brigade med seboj tekmujejo in tako dosežajo večjo proizvodnost različnega lesa, le s prevozom lesa večinoma posod zaostajajo. Temu bo treba posvetiti še večjo pozornost. V območju mariborskega gozdnega gospodarstva mobilizacija voznikov ne dosega tistega uspeha, kot bi ga morala. Ponekod v krajevnih odborih, kjer mobilizirajo voznike, stvari ne vamejo resno. Če že dostavijo odločno dotičnim voznikom, se pozneje ne brigajo, če sploh kdo vozi ali ne. Treba je nad vozniki tudi boljše evidence, da bo dosežena prava storilnost v prevozu lesa. Vse te napake se morajo odpraviti tako, da bo uspeh naših vrlih frontovcev še večji, da bodo njihove zmage v gozdnem gospodarstvu zadale odločilne udarce vsem našim sovražnikom, ki nas zavirajo na naši poti v socializem. Čim bolj nas bodo klevetali, tem večje in uspešnejše bo naše tekmovanje.

ostal kot vzgled ostalim kopačem. Kot vzorni delavci pa so bili odlikovani z redom dela III. stopnje še naslednji tovariši: obratovodja Golobranc Ožbold, šrot Ivan, kopač v Glančnikove mrovi, Drolfnek Ivan, uslužben v flotaciji, Gaber Ivan, varilec v mehanski delavnici, Kališ Herbert in Perovec Jože, železostrugar. Kot aktivni sindikalni funkcionarji in vzorni delavci pa so bili odlikovani z medaljo dela tovariši: Jehard Alojz, Čapelnik Ivan, Fajmut Franc, Forstner Rudolf, Hozner Alojz, Veršnik Franc in Zmagaj Franc.

Steklarna Rogaška Slatina v borbi za količino in kakovost izdelkov

V borbi za čim prejšnjo izpolnitev polletnega plana si delovni kolektiv steklarne Rogaška Slatina zelo prizadeva tako v borbi za količino, kakor tudi v borbi za kakovost izdelkov. Maja so plan presegli za 7%, kar jamči, da bodo iz-

obratu brusilnica, kjer je zaposlen največji odstotek vsega delavstva steklarne, je bil uveden brigadni način dela letos v februarju. Po storilnosti in kakovosti dela prednjačijo brusilnice. Dve brigadi za najboljše steklene izdelke,

Umetno brušene vaze, izdelane iz najfinejšega svinčnega stekla v Rogaški Slatini, prav nič ne zaostajajo za inozemskimi proizvodi.

polnili obveznost, dano II. kongresu ZSS in s tem potrdili našo globoko vero v pravilno pot naše Partije s tovarišem Titom na čelu, in hkrati dokazali, kaj zmore naše delovno ljudstvo brez tuje pomoči — z lastnimi silami.

Brigadni način dela je uveden v vseh obratih steklarne, kjer s svojim udarniškim delom prednjačijo steklarji-pihalci in pomožni delavci, ter kljub vročini izpolnjujejo vse zadane dnevne naloge. Najvišje preseganje norm, ki so postavljene na realno osnovo, znaša do 8%. Pri pečih, kjer dela samo moška delovna sila, je delovna disciplina najboljša. V

svinčeno steklo in reprezentativne izdelke, ki dajejo naši proizvodnji največjo kakovostno umetniško vrednost izdelkov. Obrat steklarne je najmlajši obrat te tovarne, kjer izdelujejo vse vrste stekla, brušeno, slikano in gravirano.

Te dni bo tudi steklarska industrijska šola zaključila svoj drugi letnik. Učencev je nad 150. Njihove učne uspehe, teoretične in praktične, bomo videli, ko bodo razstavili svoje izdelke. Tisti, ki so se odločili za pihalce, so izdelali razne kozarce, učenci-brusilci pa so jih lepo okrasili z različnimi deseni. Oneb.

Pospešeno tekmovanje in novi delovni uspehi — odgovor klevetnikom

V borbi za izpolnitev proizvodnega plana v prvem polletju je delovni kolektiv tekstilne tovarne St. Pavel pri Preboldu pospešil socialistično tekmovanje. V vseh oddelkih podjetja so že ustanovljene brigade, ki pod vodstvom svojih brigadirjev uspešneje kot prej izpolnjujejo svoje naloge. Vsi, tako mladi začetniki kot stari mojstri, ki delajo v tovarni že več desetletij, se dobro zavedajo, da pomeni brigadni način dela racionalno razmeščanje delovne sile in da zvišuje storilnost dela.

To nam najbolj zgovorno potrjujejo dosednji uspehi kolektiva. Previjalke osnove in voška med katerimi sta najboljši tovariši Pušnik Leni in Ocvirk Marija, dosežajo izkoriščanje strojev do 92%, najboljše udevalke, kot udarnica Hočevar Justi, Volpe Ana in druge pa vdenojo v 8 urah v lučalnice in greben do 8200 niti brez pomočnice, tkalke, ki delajo na 21 strojih pa dosežajo 93% izkoriščanje strojev.

Ta delovni polet pa se ne omejuje le na delo v tovarni, temveč so ga člani kolektiva prenesli tudi v izvenindustrijske obrate, predvsem v delo na tovarniški ekonomiji. Tudi tu so ustanovili letošnje pomlad brigade koscev, brigade za okopavanje, obdelovanje vrta in sušenje seno. S svojim delom na ekonomiji je delavstvo tekstilne tovarne v St. Pavlu vzgled vsem okoliškim kmetom, v delavsko nameštenski restavraciji, ki se v glavnem oskrbuje iz ekonomije, pa se je izboljšala kalorična vrednost hrane za 250 kalorij.

V počastitev II. kongresa ZSS sta sklenili zidarski in mizarski ekipi podjetja, da bosta doživeli obratno ambulanto in te dni je bila izročena delovnemu ljudstvu ena najmodernejših in najlepših ambulanz v Sloveniji. Delavci in nameštenci te tovarne se udeležujejo tudi pri prostovoljnem delu v gozdarskih brigadah.

S takim vsestranskim delovnim polemom odgovarja delavstvo tekstilne tovarne St. Pavel pri Preboldu na klevete tako zapadnih imperialistov kot na gnusne laži Informbiroja. Delavci se zavedajo, da moramo z lastnimi silami graditi socializem ter so delovne zmage novi dokazi nerazdružljive povezanosti med delavskim razredom, Partijo in tovarišem Titom.

Udarnica Volpe Ana tekmuje pri udevanju niti z najboljšo udevalko, 4 kratno udarnico Hočevar Justi.

Kaj je prikazala razstava lokalne industrije v Trbovljah

Pred začetkom »Tedna tehnike« je bila v soboto 4. junija v Trbovljah odprta razstava lokalne industrije in obrti. Na tej razstavi je bila razstavljena vrsta najrazličnejših izdelkov, ki smo jih doslej uvažali, danes pa jih z lastnimi silami izdelujemo doma. Vseh razstavljalcev je bilo 84. Najboljši dokaz, kaj vse se da z iznajdljivostjo doseči, kadar nam primanjkuje raznih surovin, so nam pokazali izdelki mizarskega mojstra Hribarja Ivana iz Trbovelj, ki je razstavil vrsto lesenih izdelkov za okna, omare, postelje, kar se je prej izdelovalo iz železa. Krojaški mojster Aršek je razstavljal izdelke, ki so narejeni iz starega blaga, čevljarna iz Trbovelj pa se je izkazala s trpežnimi rudarskimi čevlji iz klobučevine, katerih nepremočljivost dokazuje čevljev, ki je bil postavljen v posodo z vodo. Razstavljeni so bili tudi nizki ženski čevlji, ki jih je izdelal vajenec Tekavec Ivan, ki se uči šele 4 mesece. Lokalna industrija, ki je bila za-

stopana po Tovarni kleja, je prikazala kostno mast, potrebno za izdelovanje mila, kostno moko, čevljarski in drugi klej. Ta tovarna kleja je velika pridobitev v naši lokalni industriji. Doma izdelan otroški vozček je razstavil mizar Deželak Miro iz Hrastnika. Posebno iznajdljivost pri delu je pokazal na razstavi tudi mojster Guček Franc, ki je s pomočjo svojega pomočnika Zupana, izdelal vrsto izdelkov iz odpadkov železa.

DES je prikazal elektrifikacijo v okraju Trbovlje. Na razstavi pa je bil prikazan tudi razvoj rudarstva in velika vloga mehanizacije v tej stroki.

Vsa razstava je bila zelo okusno opremljena. Največji njen pomen pa je bil v tem, da je prikazala, kako je mogoče iz najrazličnejših odpadkov izdelati koristne stvari, na drugi strani pa uspehe novatorjev in racionalizatorjev, ki imajo tudi v lokalni industriji velike možnosti za svoj razvoj.

Jugoslovanski sindikati in borba za ohranitev svetovne sindikalne federacije

V sindikalni založbi »Delavske enotnosti« je te dni izšla v slovenskem prevodu brošura Miše Paočevića: »Borba za ohranitev in krepitev Svetovne sindikalne federacije«.

Naslednji odlomek iz te brošure naj prikaže, kaj vse so storili doslej jugoslovanski sindikati za enotnost mednarodnega sindikalnega gibanja in kako dosledno se vesekozi borijo proti razbijanju svetovnega sindikalnega gibanja.

Ze vsedravnna sindikalna konferenca (23.—25. januarja 1945), na kateri so bili ustanovljeni Enotni sindikati Jugoslavije, je v telegramu, naslovljenem na angleskoruski komite za sklicanje mednarodne sindikalne konference v Londonu, pozdravila delo za zdruzeitev svetovnega sindikalnega gibanja. V telegramu je med drugim rečeno:

»Konferenca Enotnih delavskih in namescenskih sindikatov Jugoslavije z velikim odobravanjem spremlja vaše napore pri zdruzeitvi delavskega razreda za zagotovitev pravicnega in trajnega miru, za dosledno izkoreninjenje fašizma, ki je poskušal zasužnjiti svobodoljubne narode sveta, v prvi vrsti pa delavski razred, za dvig življenjske ravni delovnega ljudstva ter vam želi popolnega uspeha v teh težnjah. Priznujemo se vašim težnjam in kličemo: Živela mednarodna sindikalna enotnost delovnega ljudstva!«

Sindikati Jugoslavije so bili eden izmed ustanoviteljev Svetovne sindikalne federacije, ki zajema danes skoraj 80 milijonov delavcev vsega sveta. Delegati jugoslovanskih sindikatov so aktivno sodelovali na svetovni sindikalni konferenci v februarju 1945 v Londonu, kakor tudi na Ustanovnem kongresu Svetovne sindikalne federacije v septembru 1945 v Parizu. Predsednik jugoslovanskih sindikatov tov. Salaj je izvoljen za člana Izvršnega odbora Svetovne sindikalne federacije — kot predstavnik jugoslovanskih, bolgarskih, romunskih, albanskih in grških sindikatov.

Toda stališče jugoslovanskih sindikatov se ni omejilo na izjave solidarnosti in resolucije. Štirj leta obstoja ZSJ in SSF pričajo, da so jugoslovanski sindikati aktivno podpirali SSF in razvijali dejavnost v smeri uresničevanja programa in ciljev SSF. Sindikalno gibanje v Jugoslaviji, ki je razumelo program SSF kot svoj program, si je z vsemi silami prizadevalo, da uresniči njegova načela. Predstavniki jugoslovanskih sindikatov v izvršnih organih (Izvršnem odboru in Generalnem svetu) so si najaktivneje prizadevali, da bi bili sprejeti in uresničeni ti ukrepi, ki bi krepili sindikalno gibanje v svetu, zaščitili pravice in svobodo delavskega razreda, utrdili mir in demokracijo v svetu ter okrepili mednarodno solidarnost delovnih ljudi vseh dežel. V izvajanju takšne politike so jugoslovanski sindikati organizirali vrsto akcij in podpirali vse akcije, ki jih je izvajala bodisi SSF, bodisi katera izmed članic SSF, da bi uresničila statut SSF. Med važnejšimi akcijami, ki so jih vodili jugoslovanski sindikati v okviru kampanj SSF je med drugim treba omeniti: protestne akcije v letu 1946 proti Francovemu fašističnemu nasilju v Španiji, v katerih so sindikati zbrali okrog deset milijonov dolarjev; kampanja za pomoč grškemu ljudstvu v hrani, materialu in denarju; pomoč francoskim delavcem ob veliki stavki v decembru leta 1947; kampanja za pomoč albanskim poplavlencem, v kateri je bilo zbrano 56 milijonov dolarjev; pomoč francoskim rudarjem v znesku osemdeset milijonov frankov, ki so ga zbrale organizacije Zveze sindikatov Jugoslavije na pobudo Centralnega odbora SSF itd.

Posebej je treba omeniti akcije, ki so jih podvzeli jugoslovanski sindikati v zvezi z ustanovitvijo odbora za pomoč Grčiji pri nacionalnih sindikalnih centralah, kot tudi sami SSF, kakor tudi predlog jugoslovanske delegacije na zasedanju izvršnega odbora SSF v Rimu 1948 za značito in pomoč delavskemu razredu Portugalske, ki je pod nasiljem Salazarjeve fašistične vlade opran osnovnih političnih svobod in sindikalnih pravic.

Na pobudo jugoslovanske delegacije ter ob vsestranskem prizadevanju italijanske Generalne konfederacije dela je bilo ob tej priliki rešeno življenje nekaterim grškim mornarjem, katere je hotela argentinska vlada izročiti grškim monarho-fašistom in ki so našli zavetje v Jugoslaviji.

Prav tako so jugoslovanski sindikati dosledno branili in krepili enotnost v sami SSF. V prizadevanju, da se ohrani enotnost znotraj SSF, se je Zveza sindikatov Jugoslavije istočasno odločno upirala vsem poskusom, s katerimi so hoteli razbiti močno organizacijo mednarodnega delavskega razreda. Prvi poskus ameriškega imperializma in njegovih agentov v delavskem gibanju, da bi razbili sindikalno enotnost v evropskih državah, je naletel na oster protislov in obosobno strani sindikalnega gibanja Jugoslavije. V resoluciji VI. plenuma ZSJ (februarja 1948. leta) je med drugim rečeno:

»Enotni sindikati Jugoslavije se zavajajo, da pomeni SSF veliko pridobitev za mednarodni proletarijat in da je SSF močan činitelj v demokratičnem taboru, v borbi proti ameriškega imperializmu, zasužnjevalnemu Marshallovemu planu in hujskačemu na novo vojno. Zato VI. plenum Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije v imenu delavskega razreda in ljudske inteligence naše države s studom obsoja protidelavsko početje vodstva Ameriške federacije dela in reakcionarnih elementov iz vodstva Kongresa industrijskih organizacij, ki s pomočjo reakcionarjev in angleških trade-unionov in desnih socialistov v Evropi, izdajalceve interesov delavskega razreda in slug ameriškega imperializma, poskušajo razbiti enotnost delavskega razreda v Franciji, Južni Ameriki in drugih deželah, razbiti Svetovno sindikalno federacijo in spremeniti sindikalna gibanja nekaterih dežel v agenturo ameriškega

imperializma, da bi laže uresničili zasužnjevalni Marshallov plan.«

Takšno je bilo stališče jugoslovanskih sindikatov do razbijajočih svetovne sindikalne enotnosti in to stališče je ostalo nespremenjeno vse do danes.

I. kongres ESJ je prav tako še enkrat obočil tudi razbijajočo dejavnost znotraj SSF kot sovražno poskus slabitve SSF, da bi se laže uresničili zasužnjevalni načrti ameriškega imperializma. Zlasti pa je Jugoslovanska delegacija odločno obočila predlog o prekinitvi dela SSF. Jugoslovanski delegat tovariš Salaj je na zasedanju Izvršnega odbora izjavil:

»Svetovna sindikalna federacija in mednarodno delavsko gibanje moreta v vsakem trenutku računati na vso podporo in pomoč Zveze sindikatov Jugoslavije pri uresničevanju njenih ciljev, v obrambi pravic delavskega razreda, v obrambi miru in demokratičnih svobod v svetu, v borbi za obrambo in krepitev mednarodne solidarnosti delavskega razreda.«

Takšna so dejstva in takšna je resnica o jugoslovanskih sindikatih ter o njihovem stališču v mednarodnih odnosih. Ta dejstva jasno in nedvomno dokazujejo internacionalistično stališče jugoslovanskih sindikatov.

Toda tem, tako jasnim in neovrgljivim dejstvom se v zadnjem času postavlja nasproti kampanja laži in klevet o dozdavnem nacionalističnem in razbijajočem stališču jugoslovanskih sindikatov. Nobena dvoma ni, da je to ena izmed največjih ogabnosti, kar jih je bilo izrečenih v zgodovini mednarodnega delavskega gibanja. Če se lahko govori o razbijajočih in razbijajočem stališču, potem so v vsakem primeru to tisti, ki poznajo resnico o Zvezi sindikatov Jugoslavije, poznajo njeno dosledno internacionalistično stališče in borbo za okrepitev mednarodne solidarnosti delovnih ljudi in za obrambo Svetovne sindikalne federacije, pa se kljub temu drznejo obtoževati jugoslovansko sindikalno gibanje za razbijajočo dejavnost.

Povsem naravno je, da take lažne obtožbe ne morejo in ne bodo nikdar mogle vplivati, da bi jugoslovanski sindikati in naš delavski razred zapustil pot doledne borbe pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije za zgraditev socializma v naši državi in za okrepitev solidarnosti proletariata v svetu. Toda te lažne obtožbe morejo vnašati (in dejansko vnašajo) samo motnje v mednarodno sindikalno gibanje in pomenijo objektivno uslugo sovražnikom delavskega razreda in razbijajočem svetovni sindikalni enotnosti. O tem bi morali razmisliti vsi tisti voditelji sindikalnega gibanja v posameznih državah, ki v resnici žele krepitve, ne pa slabitve mednarodnega sindikalnega gibanja, razmisliti pa bi morali tudi vsi tisti, ki želijo enotnost, ne pa razbijanje Svetovne sindikalne federacije in mednarodnega delavskega gibanja sploh.

V krepitvi enotnosti, v krepitvi SSF vidi jugoslovanski delavski razred in sindikati Jugoslavije močno poročstvo za uspešno borbo, katero vodijo delovne množice v svetu za ohranitev trajnega miru, za zmago demokracije, za izboljšanje življenjskega položaja delovnih ljudi.

Nedeljske volitve v Trstu niso bile izraz volje in razpoloženja tržaškega prebivalstva

Nedeljske volitve v Trstu, pri katerih so dobile od skupno 60 mest pri občinski upravi Trsta 40 mest reakcionarne in fašistične stranke — od tega samo demokristjanska 25 — so v polni meri dokazale, da te volitve dejansko niso bile izraz pravega razpoloženja tržaškega ljudstva, ampak se je v teh volitvah odražala vsa nedemokratičnost volivnega zakona. Takšen izid nedelj-skih volitev je v pravem pomenu besede posledica dobro preračunane politike okupacijskih oblasti, ki so hotele zatreti gibanje demokratičnih množic v Trstu s tem, ko so dopustile, da sta na notranje zadeve tržaškega ozemlja lahko vplivala tako italijanska vlada, kakor tudi Vatikan in da je tudi Vidali s svojo frakcijsko politiko lahko razbijal enotnost demokratične fronte in s tem omogočil, da je reakcionarni blok bil zmožen zbrati toliko glasov.

Prav ta položaj, kakršnega je ustvaril Vidali v Trstu po objavi resolucije Informbiroja, je bil seveda političnim ciljem anglo-ameriške okupacije in tržaške reakcije še posebno po volji. Zato so v takem vzdušju tudi razpisali volitve, ne zato, da bi izvolili nove organe občinske uprave, ampak zato, da bi na podlagi volivnih rezultatov dobili v roke nekakšen dokaz, da je potrebno spremeniti politični obraz tržaškega ozemlja, kršiti naprej mirovno pogodbo in razširiti italijanske meje na vse Svobodno tržaško ozemlje, s čimer bi se okrepila imperialistična baza in okupacijski režim v Trstu.

Ze od dneva, ko so bile razpisane volitve, so okupacijske oblasti, italijanska vlada in vatiškanske katoliške organizacije storile vse, da na volitvah zagotovijo zmago reakcionarnim strankam. Iz blaginje italijanske vlade so izdali več kot 100 milijonov lir za predvolivno kampanjo »Italijanskega bloka« v Trstu, ki je širil parole in postavljali zahteve za priključitev tržaškega ozemlja k Italiji. Kot najboljši primerno obliko propagande pa so okupacijske oblasti in

Dom učencev v gospodarstvu v Št. Vidu vzgaja nove strokovnjake, nove graditelje socialistične domovine

Lepo urejen dom učencev v gospodarstvu v Št. Vidu nad Ljubljano naredi na obiskovalca že na zunaj prijeten vtis. Mladi delovni ljudje, ki rastejo v nove strokovnjake, mehanike, električarje, mizarje itd., ne pogrešajo tukaj ničesar. Svetle, prijazne in čiste spalnice, učilnica in čitalnica so drugi dom 70 učencem-mladincem, ki so prišli iz vseh krajev Slovenije in iz vseh predelov naše domovine. Tu so Črnogorci, Istrijani, Bosanci, tu so mladinci brez staršev, nekaj pastirji, sinovi malih kmetov itd., ki bodo po dokončani strokovni usposobljenosti velika opora našemu novemu socialističnemu gospodarstvu.

Skrb za dobro vzgojo je prevzelo upravno vodstvo, ki dosledno skrbi, da se dnevni delovni načrti vestno izpolnjujejo. Tako eta red in disciplina ena dobrih lastnosti mladincev in upravnik Anton Marenc se rad pohvali, da so neredni učenci iz redke izjeme. Kljub temu, da so ves dan zaposleni na različnih krajih in v različnih podjetjih ter odhajajo nekateri že ob petih zjutraj na delo, medtem ko drugi šela ob osmih, gojijo redno jutranjo telovadbo in imajo vsako popoldne in vsak večer krožke, kjer poglobljajo splošno in politično znanje. Tako rastejo v tem domu iz vrst učencev novi, zavestno predani mladinci, ki so ponos vsej naši mladinski organizaciji.

Tak je tudi 16-letni Edi Bravc, ki je prišel pred letom iz Št. Jurija pod Kumom, kjer je služil pri bogatem kmetu, svojem daljnem stricu. Da ni ostal hlapec, za kar ga je določil stric, je pripomogla samo njegova velika volja do učenja.

Nobena prošnja, da bi ga poslali v uk, ni pomagala, starše je izgubil že v zgodnji mladosti. Toda znašel se je sam — brez dovoljenja je zapustil službo, odšel v Trbovlje in se zanimal za delo. Ko tam ni našel primerne mesta, se je namenil v Ljubljano. Malo tesno mu je bilo pri srcu, saj ni še nikoli videl Ljubljane. Že na vlaku pa se je epoznal s starejšo tovarišico, ki mu je pomagala, da se je v Ljubljani znašel. Prišel je za učenca k Državnim elektrarnam.

Pri nekem sorodniku, ki ga je poiskal v Ljubljani, je dobil zašilno zatočišče. Ko se je malo spoznal po Ljubljani, je videl, da drugi učenci živijo veliko bolje, da imajo urejene posebne domove in da lahko ves prosti čas posvetijo učenju. Povezal se je z mladinsko organizacijo in prosil, da tudi njega sprejmejo v tak dom. Ko je dobil dovoljenje od uprave podjetja, je ves prerečen, da bo imel dovolj časa za učenje, začel delati s še večjo vnemo. Njegova silna volja do dela mu je kmalu prinesla vidne uspehe.

Danes je eden najboljših učencev v domu, grafikon v učilnici pa kaže, da je v letošnjem letu napravil že nad 70 ur prostovoljnega dela poleg tega, da z drugimi učenci prav pridno dela na domači ekonomiji.

Ce ga vprašate, kako napreduje, se mu obraz razjasni in s ponosom pove, da bo v jeseni odšel v industrijsko šolo k DES-u in postal strokovnjak za elektromehanična dela, kar ga že dolgo najbolj veseli.

V vrsto dobrih učencev spada tudi mlad Črnogorec Gilič Bajremi. Še pred dobrim letom je bil pastir in niti malo ni mislil, da bo kdaj postal avtomehaničar. Ko je ministertvo za delo v Črni gorici iskalo mladince za učenje v gospodarstvu, se je na prigovorjanje vendarle prijavil. Poslali so ga v Slovenijo. Prve mesece je pokazal zelo malo vo-

lje do napredka. Trlo ga je domotožje, ni poznal jezika in tudi pisati ni znal. Bil je popolnoma nepismen. Trud uprave in njegovih sotovaršev, da bi iz njega napravili dobrega učenca in delavca, ni bil zaman. Mladi Bajrem je začel počasi dojemati znanje, naučil se je računati in tudi počasi čitati. Ko je videl napredek, voljo in uspehe drugih učencev, je vzrleso tudi v njem upanje, da bo mogoče le uspel. S trdnim voljo se je oprjel dela in letošnjo jesen se bo že lahko vpisal v šolo, saj se že danes uvršča med najpridnejše v domu.

Veliko pobudo za uspeh mu je dal Tuzovič Djavid, njegov rojak, ki se je v učenju prav dobro znašel. Dela kot mizarjski vajenec in vedno najde dovolj časa za učenje ter obiskuje tudi večerno gimnazijo. Njegov šolski uspeh pa ga uvršča med prve v domu.

Vzgoja mladih strokovnjakov v šoli ni samo enostranska. Iz grafikona v njihovih učilnicah je razvidno, da mladinci

skrbijo tudi za svojo kulturno vzgojo in za razvedrilo. Grafikon prečitanih knjig nam pove, da čitajo največ Cankarjevih in Gorkijevih del. Med prečitanimi knjigami najdeš dela vseh naših domačih pisateljv, najdeš pa tudi prečitane knjige iz sodobne sovjetske literature, med katerimi so najbolj vidna dela Fadejeva, Iljina, Furmanova itd. Poleg del Prešerna in Zupančiča čitajo tudi svetovne klasike, kakor so Balzac, Voltaire itd. Drugi grafikon prikazuje zopet, kolikokrat so obiskovali gledališče, kino in druge kulturne prireditve. Videti je, da je mladinska organizacija v domu dosegla že dokaj lepe uspehe, k čemur je največ pripomogla uprava podjetja, ki je mladincem nudila vedno vsestransko pomoč.

V domu prihajajo vedno novi učenci in treba je veliko volje in truda vodstva in starejših učencev, da usmerjajo mlade ljudi v novo življenje, v nov način dela, ki jih bo preoblikovalo v zavestne graditelje socialistične domovine.

KUD „Branko Cvetković“ gostuje v Sloveniji

V sredo je prispelo iz Beograda na enotedensko gostovanje kulturno-umetniško društvo Branko Cvetković, ki spada med najboljša društva v LR Srbiji. Gostovali bodo s tremi najboljšimi skupinami, mešanim pevskim zborom, orkestrom in folklorno skupino.

Društvo je 15. t. m. imelo svoj prvi nastop v filharmonični dvorani v Ljubljani. Program je bil zelo pester in so bili

gostje navdušeno pozdravljeni. Za delavce v Kranju bodo priredili nastop v petek 17. t. m., v soboto pa v Tovarni verig v Lescach. Nedeljo bodo izkoristili za gostovanja pri gozdnih delavcih in frontnih brigadah na Pokljuki. Zadnji dan gostovanja, v sredo, pa bodo dali prireditve rudarjem v Trbovljah.

Člani KUD Branko Cvetković si bodo v tem času ogledali najlepše kraje v Sloveniji, med njimi Bled in Postojno.

Nastop kulturno-umetniškega društva Branko Cvetković v ljubljanski filharmonični dvorani.

DOPUST OB JADRANU

Preživeti letni dopust ob Jadranu so bile nekaj nedosegljive sanje za delovnega človeka, danes to ni več problem. Pravica dopusta je delovnemu človeku zakonomno zagotovljena, denarnih problemov pa tudi ni za tistega, ki zna prav ravnati z denarjem. Za dopust ob Jadranu si je treba oskrbeti nakaznico pri Putniku, kdor nima od sindikalne podružnice nakazila za sindikalni dom. Udarnike, novatorje ali odlične uslužbence pa pošiljajo podružnice tja na svoje stroške.

Nekaj dni pred odhodom v Dalmacijo se vsakdo, ki gre na dopust, že mreljčno pripravljaja. Tovarišem pri delu morda pomembno-važno pripoveduje: »Letos grem pa na dopust v Dalmacijo. Dobil sem nakazilo za Kaštele!« Dan pred dopustom ga že skrbi, kako bo v vlaku, ali bo dobil primeren prostor? Kakšno bo vreme? Letos sem bil med poltniki, namenjenimi v Split, tudi jaz. V vlaku je sedel poleg mene rudar iz Velenja. Dalmacijo bo videl prvi. V Dubrovnik je namenjen. Drugi sopotnik, jeseniški kovinar, ki bo dopust preživel v Ulcinju, ima težave s sprevednikom. Pozabil je namreč člansko izkaznico sindikata, brez katere vožnja s popustom ne velja.

Vožnja ponoči je prijetna. V lahkonem kramljanju in med drmanjem hitro mine noč in že se vlak spušta proti Splitu. Vidi se morje; vse hiti k oknu, da ga pozdravi. Vlak se ustavi na postaji Kaštel Stari, kjer nas že čaka idilni koleselec za Kaštele.

Kdo ne pozna Kaštelov? Sedem bisero-vo našega Jadrana je razsutih ob prijetnem zalivu pri Splitu. Kaštel Štafilič, Stari, Novi, Lukšič, Kambelovac, Gomicica in Šucurac. Na zahodu romantični Trogir, poln starin, v sredini kraj dal-matiškega Ramea in Julije, Janka in Dobriše — Kaštel Lukšič, na vzhodu pa industrijsko važni Kaštel Šucurac, povsod znan po industriji cementsa. Nekaj letovišče bogatinov, so danes Kaštele znano sindikalno letovišče. V Kaštel Starem je eno največjih sindikalnih okrevališč v Jugoslaviji, nadalje sindikalni dom železničarjev, okrevališče DZSZ in pionirski dom, v Kaštel Lukšiču pa sindikalni dom PIT uslužbencev.

V domu sprejme novodošlece upravnik. Čaka nas še sprejemna ceremonija vpisovanja v knjigo gostov in tehtanja, da bomo pri odhodu vedeli, koliko smo na soncu in z dobro hrano pridobili na teži. Nato nas peljejo v lepe in čiste sobe. Hitro pospravimo svoje stvari in omaro in hitimo v kopalkah, v katerih bomo preživeli večino dni, k morju. Nekam sramežljivo kažejo novodošli med samimi zagorelimi telesi svoje nekam čudno belo kožo. Skok z deske in že nas je objelo morje.

Tak je prvi dan dopusta. Komaj se novodošleci znajdejo, že stejejo drugi, tretji in četrti dan. Hitro, hitro bežijo dnevi na dopustu.

Sonce (ni se treba bati, vse dni ne bo dežja) kmalu porjavi kožo, potem pa smo mi tisti, ki zviška gledamo na belokožne novince. Pretiravati seveda ne smemo, ker bi sicer hudo trpeli zaradi opeklin.

Hrana je res dobra in izdatna. Pa zabava? Kdor je v poštnem domu, se vozi s čolnom, komur je veslanje prenaporno, čita, sahira ali pa kramlja s tovariši. Saj se lahko dosti pomenijo. O nerazumljivi kominfornski gonji, o tem, kako drugod uspeva tekmovanje, kako je s sindikalnim delom, o filmih, knjigah, Zbrani so iz vseh krajev Jugoslavije. Iz Makedonije, Srbije, Bosne in Hercegovine, Hrvatske. Tovariš iz Sarajeva, nekdanji gledališki igralec, deklamira, tovarišica upravni-ka skrbi za šalo in smeh, mlajši plešejo. Če je zbranih več Slovencev, se seveda ne morejo upirati prošnji: »Dajte, zapevajte jednu slovenčaku!« In že zapojejo nekaj udarnih. Drugi so zopet odšli na sprehod po Kaštelih. V velikem sindikalnem okrevališču je živo. Tržaški pevci prirejajo koncert. Po koncertu plešejo kolo. Nato pa še nočno kopanje v morju, da je spanje prijetnejše.

Tudi izleto ne manjka. Starinski Trogir ni daleč, Solin tudi ne. Do Splita je s parnikom dobre pol ure vožnje ob očarljivem Marjanu.

Kogar zanima ribolov, gre ponoči s ribiči ribarske zadruge na morje.

Ej, glede zabave ni zadrege!

Zadnji dan ugotavljajo, koliko je kdo pridobil na teži. Rekorder je tovariš železničar iz Litogradu, ki je na teži pridobil kar 8 kg. Upravnica še stisne odhajajočim pod roko suho hrano za no pol. Pristno slovo od tovarišev napravi slovo še težje. Časno spremstvo ob odhodu na pomol je kaj številno. Udarniki tobačne tovarne v Nišu spremlja na kitari odhodne pesmi, ki jih pojejo vsi, pa naj so še tako brez posluha. Novator rudnika v Borovu se poslavlja s šegavim govorom.

Parobrod že reže valove proti Splitu, s pomočjo pa še vedno mahajo tovariši.

Ladija se vse bolj oddaljuje od obale, še zadnji pogled na dom. Glej, z okna v drugem nadstropju maha tovariš iz Zagreba.

V Splitu je še čas za ogled Dioklecianove palače in vrveže v pristanišču.

Brzočlak soniha navkreber, v kratkih dvanajstih urah je že v Ljubljani. Celju ali Murski Soboti, kjer je pač kolo doma. In drugi dan, po prijetnem dopustu na Jadranu, gre delo zopet v lahko iz-pod rok. S. J.

Urejuje uredniški odbor. Glavni urednik T. Seliškar. — Uredništvo (telefon 45-38) Miklo-sičeva 22/II. — Uprava (telefon 49-70) Masarykova 14/II. v Ljubljani. — Izhaja vsak petek. — Mesečna naročnina 12.—. — Šte-ček polnočnice 6 906/3 9. — Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.